

Kuvat leikin tukena tiivistelmä portfolioista 2023

Tein opinnäytetyön kuvista leikin tukemisessa varhaiskasvatuksen opettajan täydennyskoulutuksessa. Portfoliomuotoinen opinnäytetyö tukee omaa työtäni varhaiskasvatuksessa etenkin alle 3-vuotiaiden ryhmässä.

Kuvakommunikaatiota käytetään varhaiskasvatuksessa tukemaan lapsen ilmaisua. Se tukee kommunikaation mahdollisuuksia erityisesti esimerkiksi sellaisten lasten kanssa, jotka eivät pysty ilmaisemaan itseään sanallisesti tai eivät ymmärrä puhetta. On hyvä muistaa, että kuvat tukevat samalla kaikkien lasten kommunikaatiota varhaiskasvatuksessa. Kuvia voidaan käyttää varhaiskasvatuksessa erilaisissa tilanteissa asioiden ilmaisemiseksi. Esimerkiksi ruokailussa, leikeissä ja siirtymätilanteissa kuvakommunikaatio voi toimia hyvänä tukena sanalliselle kommunikaatiolle.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan kuvakommunikaatiota erityisesti leikin näkökulmasta. Leikki on lapsille luonnollisin tapa oppia uusia taitoja. Myös kaveritaidot kehittyvät leikkiessä. Aikuisella on varhaiskasvatuksessa tärkeä rooli leikin tukijana ja rikastuttajana. Kuvakommunikaatio on tässä hyvä väline, ja kuvatuesta leikissä hyötyvät kaikki lapset. Kuvien avulla lapset pääsevät osallistumaan leikkeihin, vaikka yhteistä sanallista kieltä ei vielä olisi. Kuvakommunikaation avulla lapsi voi myös ilmaista mielipiteitään leikissä. Kuvatyoškentely voi lisätä osallisuuden ja pystyvyyden tunnetta.

Kommunikointitaulut ovat käytännöllisin tapa toteuttaa kuvatukea leikeissä. Kommunikointitauluja voi valmistella eri leikkeihin. Tauluihin kootaan leikissä käytettävä sanasto kuvina. Kuvia voi käyttää myös esimerkiksi leikinvalintataulussa, jonka avulla lapset voivat ilmaista leikkitoiveensa. Kommunikaatiotaulun avulla lapsi voi ilmaista haluamansa leikin suunnan. Kasvattajan roolina on tukea ja sovitella leikin osallistujien toiveita. Kuvakommunikaation avulla voidaan myös sovitella ristiriitatilanteita esimerkiksi lelujen valinnassa. Kommunikointitaulu usein kiinnostaa kaikkia lapsia ja innostaa tutkimaan kuvia. Kuvat innostavat lapsia viemään leikkiä eteenpäin. Lapset tutkivat kuvia ja sanoittavat niitä itse tai toistavat kasvattajan sanoja.

Aikuisen rooli kuvakommunikaatiossa on tärkeä, koska samalla aikuinen sanoittaa asioita. Sanoittamalla lapsen sanavarasto karttuu. Onnistuneiden kommunikaatiotilanteiden johdosta lapsen itsetunto kehittyy, kun hän tulee ymmärretyksi. Välttämättä kuvia ei tarvitse aina valmistella etukäteen, vaan niitä voi piirtää spontaanisti tai näyttää älylaitteiden avulla. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten tulisi tietoisesti harjoitella kuvakommunikaation käyttöä työssään, jotta siitä tulee luontevaa.